

Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне экологиялық аудит мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы

Қазақстан Республикасының 2005 жылғы 8 шілдедегі N 71 Заңы

1-бап. Қазақстан Республикасының мына заңнамалық актілеріне өзгерістер мен толықтырулар енгізілсін:

1. "Қоршаған ортаны қорғау туралы" 1997 жылғы 15 шілдедегі Қазақстан Республикасының Заңына (Қазақстан Республикасы Парламентінің Жаршысы, 1997 ж., N 17-18, 213-құжат; 1998 ж., N 24, 443-құжат; 1999 ж., N 11, 357-құжат; N 23, 931-құжат; 2001 ж., N 13-14, 171-құжат; N 24, 338-құжат; 2002 ж., N 17, 155-құжат; 2004 ж., N 10, 57-құжат; N 23, 137, 142-құжаттар; 2005 ж., N 7-8, 23-құжат):

1) 1-бап мынадай мазмұндағы қырық бірінші - қырық үшінші абзацтармен толықтырылсын:

"экологиялық аудит - аудиттелетін субъектілердің шаруашылық және өзге де қызметін экологиялық тәуекелдерді анықтау мен бағалауға және олардың қызметінің экологиялық қауіпсіздігі деңгейін арттыру жөнінде ұсыныстар әзірлеуге бағытталған т ә у е л с і з т е к с е р у ;

аудиттелетін субъект - экологиялық аудитормен немесе экологиялық аудиторлық ұйыммен экологиялық аудит жүргізуге шарт жасасқан жеке немесе заңды тұлға;

экологиялық аудитке тапсырыс берушілер - мүдделі жеке және (немесе) заңды тұлғалар, сақтандыру ұйымдары, инвесторлар, қоршаған ортаны қорғау саласындағы уәкілетті орган және өзге де мемлекеттік органдар.";

2) 7-баптың он бесінші абзацындағы "экологиялық аудиторлық қызметке" деген сөздер "экологиялық аудитке" деген сөздермен ауыстырылсын;

3) 8 - б а п т а :

16) тармақша мынадай редакцияда жазылсын:

"16) міндетті экологиялық аудит жүргізу туралы шешім қабылдайды;"

мынадай мазмұндағы 17) тармақшамен толықтырылсын:

"17) экологиялық аудиторларды аттестациялау жөніндегі біліктілік комиссиясының құрамы мен жұмыс тәртібін, сондай-ақ экологиялық аудиторларды аттестациялау тәртібін бекітеді.";

4) 81-бап мынадай редакцияда жазылсын:

"81-бап. Экологиялық аудит

1. Экологиялық аудит аудиттелетін субъектілердің қоршаған ортаға әсері туралы есептілігін талдау жолымен жүргізіледі.

Экологиялық аудит жүргізілген кезде:

қоршаған ортаға әсері туралы тапсырылған есептіліктің дұрыстығын тексеру; өндірістік-технологиялық процестің экологиялық талаптарға сәйкестігін бағалау; өндірістік мониторинг пен бақылау жүйесінің экологиялық талаптарға сәйкестігін бағалау;

персоналдың біліктілік деңгейін бағалау мақсатымен арнайы зерттеулер мен өлшемдер орындалуы мүмкін.

2. Экологиялық аудиторлар, экологиялық аудиторлық ұйымдар мен аудиттелетін субъектілер арасындағы қарым-қатынас экологиялық аудит жүргізуге арналған шарт негізінде Қазақстан Республикасының азаматтық заңдарына сәйкес жүзеге асырылады."

5) мынадай мазмұндағы 81-1-баппен толықтырылсын:

"81-1-бап. Экологиялық аудиттің түрлері және оны жүргізудің негіздері

1. Міндетті экологиялық аудит және бастамашылық экологиялық аудит экологиялық аудит түрлері болып табылады.

2. Жеке және заңды тұлғаларға міндетті экологиялық аудит жүргізу үшін: жеке және заңды тұлғалардың шаруашылық және өзге де қызметінің қоршаған ортаға келтірген, құжатпен расталған нұқсаны; заңды тұлғаның - табиғат пайдаланушының қайта ұйымдастырылуы; қарауында стратегиялық, трансшекаралық және экологиялық қауіпті объектілер бар заңды тұлғалардың банкрот болуы негіз болып табылады.

3. Бастамашылық экологиялық аудит аудиттелетін субъектінің не оған қатысушының бастамасы бойынша, бастамашы мен экологиялық аудитордың немесе экологиялық аудиторлық ұйымның арасында экологиялық аудит жүргізуге жасалған шартта көзделген экологиялық аудиттің нақты міндеттері, мерзімдері және көлемдері ескеріле отырып жүргізіледі.";

6) 82 және 83-баптар мынадай редакцияда жазылсын:

"82-бап. Экологиялық аудит жүргізу және экологиялық аудиторлық есептерге қойылатын талаптар

1. Экологиялық аудит экологиялық аудитор жасап, тапсырыс берушімен және аудиттелетін субъектімен келісілетін экологиялық аудит жүргізу жоспарына сәйкес жүргізіледі. Экологиялық аудит жүргізуді жоспарлаған кезде тараптар экологиялық аудиторлар палатасы бекіткен экологиялық аудит жүргізу жоспарының ұсыным сипатындағы үлгі нысанын басшылыққа алады.

2. Экологиялық аудиторлық есеп болып ресімделетін міндетті экологиялық аудит нәтижелері қоршаған ортаны қорғау саласындағы уәкілетті органға табыс етіледі.

Экологиялық аудиторлық есеп жергілікті өкілді және атқарушы органдарға, сақтандыру ұйымдарына табыс етілуі мүмкін. Бұл орайда экологиялық аудиторлық есептегі мәліметтерді жария етуге аудиттелетін субъектінің келісімімен жол беріледі.

3. Бастамашылық экологиялық аудиттің нәтижелері экологиялық аудиторлық есеп болып ресімделеді, оның нысаны экологиялық аудит жүргізуге жасалған шартта ескертіліп көрсетіледі.

Бастамашылық экологиялық аудиттің нәтижелері құпия болып табылады.

Бастамашылық экологиялық аудиттің нәтижелері туралы мәліметтерді жария ету құқығына аудиттелетін субъект ғана ие болады.

4. Экологиялық аудит жүргізу тәртібін Қазақстан Республикасының Үкіметі белгілейді.

83-бап. Экологиялық аудиторлық қызмет

Экологиялық аудиторлық қызмет - экологиялық аудиторлар мен экологиялық аудиторлық ұйымдардың Қазақстан Республикасының лицензиялау туралы заңдарына сәйкес берілетін лицензия негізінде жүзеге асыратын экологиялық аудит жүргізу жөніндегі кәсіпкерлік қызметі.";

7) мынадай мазмұндағы 83-1 - 83-10-баптармен толықтырылсын:

"83-1-бап. Экологиялық аудитор

1. Экологиялық аудиторлық қызметті жүзеге асыруға аттестациядан өткен және Қазақстан Республикасының Үкіметі белгілеген тәртіппен лицензия алған жеке тұлға экологиялық аудитор болып табылады.

2. Экологиялық аудитор жеке кәсіпкер ретінде не экологиялық аудиторлық ұйымның қызметкері ретінде экологиялық аудиторлық қызметті жүзеге асыруға құқылы.

83-2-бап. Экологиялық аудиторлық ұйым

1. Экологиялық аудиторлық ұйым - экологиялық аудиторлық қызметті жүзеге асыру үшін, өндірістік кооператив пен мемлекеттік кәсіпорыннан басқа, кез келген ұйымдық-құқықтық нысанда құрылған коммерциялық ұйым.

2. Шетелдік экологиялық аудиторлық ұйымдар Қазақстан Республикасында тиісті экологиялық аудиторлық ұйымдар - Қазақстан Республикасының резиденттері құрылған жағдайда ғана экологиялық аудиторлық қызметті жүзеге асыра алады.

3. Экологиялық аудиторлық ұйымның құрамындағы экологиялық аудиторлардың саны кемінде екі адам болуға тиіс.

83-3-бап. Экологиялық аудиторлар палатасы

1. Экологиялық аудиторлар палатасы экологиялық аудиторлардың құқықтары мен заңды мүдделерін білдіру мен қорғау үшін құрылған коммерциялық емес, тәуелсіз, кәсіби және өзін-өзі басқаратын ұйым болып табылады.

2. Экологиялық аудиторлар палатасы заңды тұлға болып табылады және өз мүшелері жалпы жиналыста қабылдаған жарғы негізінде жұмыс істейді.

3. Экологиялық аудиторлар палатасы ерікті негізде экологиялық аудиторларды, экологиялық аудиторлық ұйымдарды біріктіреді және мүшелік жарна мен Қазақстан Республикасының заңдарында тыйым салынбаған өзге де көздер есебінен

қ а р ж ы л а н д ы р ы л а д ы .

4. Экологиялық аудиторлар палатасының құрылымы мен жұмыс органдары оның жарғысымен айқындалады .

5. Экологиялық аудиторлар палатасы:

- 1) жалпы басшылықты жүзеге асырады және өз мүшелерінің қызметін үйлестіреді;
- 2) экологиялық аудит жүргізу жоспарының үлгі нысанын бекітеді;
- 3) мемлекеттік органдарда, мемлекеттік емес ұйымдарда өз мүшелерінің құқықтары мен заңды мүдделерін білдіреді және қорғайды, экологиялық аудиторлық қызметті дамытуда оларға көмек көрсетеді және жәрдемдеседі;
- 4) қоршаған ортаны қорғау саласындағы уәкілетті органға экологиялық аудиторлардың өзінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігін міндетті сақтандыру шартын жасасудан жалтарған жағдайлары және Қазақстан Республикасы заңдарының талаптарын өзге де бұзушылықтары туралы хабарлайды;
- 5) экологиялық аудиторларды аттестациялау жөніндегі біліктілік комиссиясын құруға және экологиялық аудиторлардың аттестациясын өткізуге қатысады;
- 6) экологиялық аудиторларды тағылымдамадан өткізуді және оқытуды ұйымдастырады, экологиялық аудиторларға арналған оқу бағдарламаларын айқындауға қ а т ы с а д ы ;
- 7) экологиялық аудиторлардың заңсыз іс-әрекетіне жеке және заңды тұлғалардың шағымдары мен өтініштерін қарайды;
- 8) экологиялық аудиторларды аттестациялау жөніндегі біліктілік комиссиясына лицензияны кері қайтарып алу туралы ұсыныс жасайды.

6. Экологиялық аудиторлар палатасы өз қызметін Қазақстан Республикасының коммерциялық емес ұйымдар туралы заңдарына сәйкес жүзеге асырады.

83-4-бап. Экологиялық аудиторлар мен экологиялық аудиторлық ұйымдардың құқықтары

Экологиялық аудиторлар мен экологиялық аудиторлық ұйымдар:

- 1) экологиялық аудит жүргізу әдістерін дербес айқындауға;
- 2) экологиялық аудит жүргізуге жасалған шарттың талаптарын орындауға қажетті құжаттаманы алуға және тексеруге;
- 3) шарт негізінде экологиялық аудит жүргізуге қатысуға, осы Заңның 83-8-бабында аталған тұлғалардан басқа, түрлі саладағы мамандарды тартуға;
- 4) аудиттелетін субъект экологиялық аудит жүргізу шартының талаптарын бұзған жағдайда экологиялық аудитті жүргізуден не экологиялық аудиторлық есепті беруден бас тартуға құқылы.

83-5-бап. Экологиялық аудиторлар мен экологиялық аудиторлық ұйымдардың міндеттері

Экологиялық аудиторлар мен экологиялық аудиторлық ұйымдар:

- 1) осы Заңның 83-8-бабында көрсетілген мән-жайлардың салдарынан экологиялық

аудит жүргізудің мүмкін еместігі туралы хабарлауға;

2) аудиттелетін субъектіден алынған, сондай-ақ экологиялық аудит жүргізу процесінде жасалған құжаттардың сақталуын қамтамасыз етуге;

3) аудиттелетін субъектіге құжаттарда анықталған Қазақстан Республикасының заңдарында белгіленген талаптарға сәйкессіздік туралы хабарлауға;

4) экологиялық аудит нәтижелерінің, сондай-ақ экологиялық аудит жүргізу кезінде алынған және коммерциялық немесе заңмен қорғалатын өзге де құпия нысанасы болып табылатын мәліметтердің құпиялығын сақтауға;

5) міндетті экологиялық аудит нәтижесінде анықталған Қазақстан Республикасының қоршаған ортаны қорғау саласындағы заңдарын бұзушылықтар туралы уәкілетті мемлекеттік органдарға Қазақстан Республикасының заң актілеріне сәйкес хабарлауға;

б) экологиялық аудит жүргізуге арналған шарт бойынша міндеттемелерден туындайтын өзге де талаптарды орындауға міндетті.

83-6-бап. Экологиялық аудиторлар мен экологиялық аудиторлық ұйымдарды сақтандыру

1. Экологиялық аудиторлар мен экологиялық аудиторлық ұйымдар аудиторлар мен аудиторлық ұйымдардың азаматтық-құқықтық жауапкершілігін сақтандыру шартын жасасуға міндетті.

2. Сақтандыру Қазақстан Республикасының заң актілерінде айқындалған тәртіппен жүзеге асырылады.

83-7-бап. Экологиялық аудиторларды аттестациялау

1. Экологиялық аудит жүргізуге қажетті біліктілікті растау жөнінде мезгіл-мезгіл жүргізілетін рәсім экологиялық аудиторларды аттестациялау болып табылады.

2. Экологиялық аудиторларды аттестациялауды біліктілік комиссиясы жүргізеді.

83-8-бап. Экологиялық аудит жүргізу құқығын шектеу

1. Экологиялық аудиторлық ұйымның құрылтайшылары, қатысушылары, кредиторлары болып табылатын не осы экологиялық аудиторлық ұйым құрылтайшысы, қатысушысы, кредиторы болып табылатын тапсырыс берушілерге экологиялық аудиторлық ұйымның экологиялық аудит жүргізуіне тыйым салынады.

2. Егер экологиялық аудиторлар:

аудиттелетін субъект басшысының, сондай-ақ құрылтайшысының немесе аудиттелетін субъект жарғылық капиталының он проценттен астамын иеленетін қатысушының жақын туыстары немесе жекжаттары болған;

аудиттелетін субъектінің қызметкерлері, қатысушылары, лауазымды тұлғалары болған немесе онда жеке мүліктік мүдделері бар болған жағдайларда, олардың экологиялық аудит жүргізуіне тыйым салынады.

3. Экологиялық аудиторлардың - жеке кәсіпкерлердің, мынадай жағдайларда, егер: аудиттелетін субъект балансы активтерінің сомасы жылына орташа есеппен алғанда

тиісті қаржы жылына арналған республикалық бюджет туралы заңда белгіленген айлық есептік көрсеткіштің 40000 еселенген мөлшерінен асатын заңды тұлға болса; аудиттелетін субъектінің қызметі міндетті экологиялық аудит жүргізілуге жататын болса, экологиялық аудит жүргізуіне тыйым салынады.

83-9-бап. Аудиттелетін субъектінің құқықтары

А у д и т т е л е т і н с у б ъ е к т :

1) конкурс не өзге де ішкі рәсім негізінде экологиялық аудиторды не экологиялық аудиторлық ұйымды таңдау туралы дербес шешім қабылдауға;

2) экологиялық аудитордан немесе экологиялық аудиторлық ұйымнан Қазақстан Республикасы заңдарының экологиялық аудит жүргізуге қатысты талаптары туралы е г ж е й - т е г ж е й л і а қ п а р а т а л у ғ а ;

3) экологиялық аудитордың немесе экологиялық аудиторлық ұйымның ескертпелері және қорытындылары негізделетін нормативтік құқықтық актілермен танысуға;

4) экологиялық аудитордан немесе экологиялық аудиторлық ұйымнан ұсынымдар, экологиялық есептілікте және өзге де құжаттарда анықталған Қазақстан Республикасының заңдарына сәйкессіздік туралы ақпарат алуға;

5) экологиялық аудитор немесе экологиялық аудиторлық ұйым экологиялық аудит жүргізуге арналған шарттың талаптарын бұзған жағдайда олар көрсететін қызметтен бас тартуға құқылы.

83-10-бап. Аудиттелетін субъектінің міндеттері

А у д и т т е л е т і н с у б ъ е к т :

1) міндетті экологиялық аудит жүргізуді ұйымдастыруға;

2) экологиялық аудитті уақтылы және сапалы жүргізу үшін экологиялық аудитор мен экологиялық аудиторлық ұйымға жағдай жасауға;

3) экологиялық аудиторға немесе экологиялық аудиторлық ұйымға экологиялық аудит жүргізу үшін қажетті толық және дұрыс құжаттаманы, өзге де ақпаратты табыс етуге, ауызша немесе жазбаша нысанда түсінік беруге;

4) қоршаған ортаға әсер ету туралы дұрыс есептілікті және экологиялық аудит жүргізу үшін қажетті өзге де құжаттарды табыс етуге;

5) егер экологиялық аудит жүргізуге арналған шартта өзгеше көзделмесе, экологиялық аудитордың немесе экологиялық аудиторлық ұйымның қызметін ш е к т е м е у г е ;

6) экологиялық аудитордың немесе экологиялық аудиторлық ұйымның талап етуі бойынша қажетті ақпарат алу үшін үшінші тұлғалардың атына өз атынан жазбаша с а у а л ж і б е р у г е ;

7) экологиялық аудиторлардың немесе экологиялық аудиторлық ұйымның көрсететін қызметтеріне ақы төлеуді қамтамасыз етуге;

8) экологиялық аудит жүргізуге арналған шарттың міндеттемелерінен туындайтын өзге де талаптарды орындауға міндетті."

2. "Банкроттық туралы" 1997 жылғы 21 қаңтардағы Қазақстан Республикасының Заңына (Қазақстан Республикасы Парламентінің Жаршысы, 1997 ж., N 1-2, 7-құжат; N 13-14, 205-құжат; 1998 ж., N 14, 198-құжат; N 17-18, 225-құжат; 2000 ж., N 22, 408-құжат; 2001 ж., N 8, 52-құжат; N 17-18, 240-құжат; N 24, 338-құжат; 2002 ж., N 17, 155-құжат; 2003 ж., N 4, 26-құжат; N 11, 67-құжат; 2004 ж., N 6, 42-құжат; N 23, 142 құжат):

2-бап мынадай мазмұндағы 5-тармақпен толықтырылсын:

"5. Қарауында стратегиялық, трансшекаралық және экологиялық қауіпті объектілер бар заңды тұлғалар банкрот болған кезде олардың қызметіне міндетті экологиялық аудит жүргізіледі, оны жүргізу тәртібі Қазақстан Республикасының қоршаған ортаны қорғау саласындағы заңдарына сәйкес айқындалады."

2-бап. Осы Заң ресми жарияланған күнінен бастап қолданысқа енгізіледі.

Қ а з а қ с т а н Р е с п у б л и к а с ы н ы ң

Президенті